

ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 663 ที่อาจต้องส่งคืนทรัพย์สินให้กับนายสีผู้ฝากก่อนกำหนดเวลาอยู่นั้นเอง

14. **คำถาม** จำเลยฝากกระเบื้องให้โจทก์เลี้ยง ตกกลงให้โจทก์เอากระเบื้องไปรับจ้างไถนาเป็นค่าฝากได้ จำเลยมาเอากระเบื้องคืนไปหลังจากฝากได้เพียง 5 วัน โจทก์ยังไม่ทันเอาไปรับจ้างไถนา โจทก์จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายประมาณว่าจะเอากระเบื้องไปรับจ้างไถนาตลอดหน้าไถนาเป็นเงิน 300 บาท จำเลยจะต้องชดใช้ให้โจทก์หรือไม่

แนวคำตอบ การที่จำเลยฝากกระเบื้องให้โจทก์เลี้ยง โดยตกลงว่าในระหว่างเวลาฝากนั้น ให้โจทก์เอากระเบื้องไปรับจ้างไถนาเป็นค่าฝากได้ มิได้ผูกพันถึงกำหนดเวลาฝากกันไว้ว่าจะฝากกันนานเท่าใด จึงเป็นการฝากทรัพย์สินที่มีได้กำหนดเวลาว่าจะคืนทรัพย์สินซึ่งฝากกันเมื่อใด ดังนั้นในระหว่างระยะเวลาที่จำเลยยังมีได้มารับกระเบื้องคืนจึงเป็นสิทธิของโจทก์ที่จะต้องเอากระเบื้องไปรับจ้างไถนาเป็นค่าฝาก แต่เมื่อจำเลยผู้ฝากมาขอรับกระเบื้องคืนเมื่อใด สิทธิดังกล่าวของโจทก์ก็เป็นอันสิ้นสุดลง ฉะนั้นเมื่อฝากได้ 5 วันจำเลยมาขอรับกระเบื้องคืน โจทก์ก็ต้องคืนให้จำเลยและจะเรียกร้องค่าเสียหาย โดยอ้างว่ายังไม่ได้อำนาจไปรับจ้างไถนาเป็นค่าฝากไม่ได้ เพราะในเรื่องการฝากทรัพย์สิน กฎหมายบัญญัติว่า แม้จะได้กำหนดเวลาฝากกันไว้ก็ตาม ผู้ฝากอาจเรียกทรัพย์สินคืนได้เสมอ จึงแสดงให้เห็นว่า จำเลยย่อมเรียกกระเบื้องคืนจากโจทก์ได้ไม่ว่าเวลาใด ๆ ตามปัญหาข้อนี้ จำเลยจึงหาต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 300 บาท ตามที่โจทก์เรียกร้องไม่

15. **คำถาม** นาย ก. เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ถูกทางราชการมีคำสั่งให้ไปประจำการชายแดน นาย ก. เกรงว่ารถยนต์ที่ตนใช้อยู่เป็นประจำนั้นจะสูญหายบุบสลาย จึงได้นำไปฝากไว้กับนาย ข. ให้ช่วยดูแลให้โดยขอฝากไว้มีกำหนด 6 เดือน แต่เพื่อไม่ให้รถเสีย และเพื่อเป็นการตอบแทนที่นาย ข. ช่วยดูแลให้ นาย ก. จึงอนุญาตให้นาย ข. ใช้สอยรถนั้นได้ด้วย ซึ่งนาย ข. ก็ตกลงด้วย หลังจากที่ได้อำนาจรถคืนให้แก่กันแล้ว 3 เดือน นาย ก. ได้รับคำสั่งให้ย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม นาย ก. จึงมาเรียกเอารถยนต์คืนจากนาย ข. ดังนี้ นาย ข. จะไม่ยอมคืน โดยอ้างว่า นาย ข. ยังใช้รถนั้นอยู่ และยังไม่สิ้นกำหนดเวลา 6 เดือน ตามที่ตกลงไว้เช่นนี้จะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ ตามอุทาหรณ์ แม้จะมีการอนุญาตให้นาย ข. ใช้รถยนต์ได้ก็ตามที่ ยังไม่อาจกล่าวได้ว่า นิติสัมพันธ์ที่ทำกันระหว่าง ก. กับนาย ข. เป็นนิติสัมพันธ์ในฐานะยืมเพราะตามอุทาหรณ์ เจตนาของคู่สัญญาส่วนใหญ่ต้องการให้ดูแลอารักขาทรัพย์สินยิ่งกว่าที่จะให้ใช้

ทรัพย์สิน เนื่องจาก นาย ก.เจ้าของทรัพย์สินมีความจำเป็นต้องไปประจำการต่างจังหวัด ชายแดน ไม่อาจดูแลรักษาทรัพย์สินของตนได้ การรับทรัพย์สินไว้ดูแลจึงเป็นการทำไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าของทรัพย์สิน จึงเป็นเรื่องของสัญญาฝากทรัพย์สิน แม้ผู้ฝากจะอนุญาตให้ผู้รับฝากใช้สอยทรัพย์สินนั้นได้ ก็มีได้หมายความว่า จะทำให้กลายเป็นสัญญายืมไป แต่ก็ยังคงเป็นสัญญาฝากทรัพย์สินได้อยู่ สังเกตได้จากความในมาตรา 660 ก็ยอมให้ผู้ฝากอนุญาตให้ผู้รับฝากใช้ทรัพย์สินที่ฝากได้

เมื่อเรื่องนี้เป็นกรกระทำเพื่อประโยชน์ของเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้ที่ส่งมอบทรัพย์สิน และเป็นการมอบหมายให้อารักขาทรัพย์สินกัน อันนับได้ว่าเป็นเรื่องของสัญญาฝากทรัพย์สิน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 657) หากใช้สัญญาอื่นอันจะถือว่าเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ทรัพย์สินหรือผู้รับมอบทรัพย์สิน หรือผู้ยืมไม่ เจือเวลาที่กำหนดไว้ นั้น จึงเป็นเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับผู้ฝาก หรือเจ้าของ หรือผู้ส่งมอบทรัพย์สิน ซึ่งชอบที่จะสละประโยชน์แห่งเวลานั้นได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 663 ที่บัญญัติว่า *“ถึงแม้ว่าคู่สัญญาจะได้กำหนดเวลาไว้ว่าจะพึงคืนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเมื่อไรก็ตาม ถ้าว่าผู้ฝากจะเรียกคืนในเวลาใด ๆ ผู้รับฝากก็ต้องคืนให้”*

เพราะฉะนั้น ตามอุทาหรณ์ แม้นาย ก. จะทำสัญญาฝากรถยนต์ไว้กับนาย ข. เป็นเวลา 6 เดือน โดยนาย ข. ใช้สอยรถยนต์นั้นได้ก็ตามที่ เมื่อนาย ก. มาเรียกคืนก่อนกำหนด 6 เดือน กล่าวคือ เรียกคืนเมื่อได้ฝากกันไว้เพียง 3 เดือนเท่านั้น นาย ข. ผู้รับฝากก็ต้องคืนให้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 663 จะอ้างว่าขาดประโยชน์ในการที่จะใช้รถนั้นต่อไปอีก 3 เดือนไม่ได้ เพราะนาย ข. ไม่ใช่ผู้ยืม หากแต่เป็นผู้รับฝากดังกล่าวแล้ว นาย ข. จึงไม่อาจอ้างเอาเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นประโยชน์ตนได้

16. คำถาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 665 บัญญัติว่า
- “ผู้รับฝากจำต้องคืนทรัพย์สินซึ่งรับฝากไว้ให้นให้แก่ผู้ฝาก หรือทรัพย์สินนั้นฝากในนามของผู้ใด คืนให้แก่ผู้นั้น หรือผู้รับฝาก ได้รับคำสั่งโดยชอบให้คืนทรัพย์สินนั้น ไปแก่ผู้ใดคืนให้แก่ผู้นั้น แต่หากผู้ฝากทรัพย์สินตาย ท่านให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาท”*

บทบัญญัติดังกล่าวหมายความว่าอย่างไร อธิบาย

นาย ก. ฝากเงิน 100,000 บาท ไว้กับนาย ข. มีกำหนด 1 ปี หลังจากฝากได้ 6 เดือน นาย ก. ตาย ดังนี้ นาย ข. มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติอย่างไรหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ โดยหลักแล้วผู้รับฝากจะต้องคืนทรัพย์สินที่รับฝากไว้ให้แก่ผู้รับฝาก ผู้รับฝากจะไม่คืนให้ผู้ฝากได้ก็มีอยู่เพียง 3 กรณีเท่านั้น คือ

(1) คินให้แก่บุคคลที่ผู้ฝากได้ฝากทรัพย์สินแทน เช่น นาย ก. เป็นบิดาของนาย ข. ซึ่งนาย ข. มีทรัพย์สินมีค่า นาย ก. เอาทรัพย์สินของนาย ข. ไปฝากไว้กับนาย ค. โดยฝากในนามของนาย ข. หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ฝากแทนนาย ข. ดังนี้ นาย ค. ส่งทรัพย์สินที่รับฝากไว้คินให้แก่ นาย ข.

(2) คินให้แก่บุคคลที่มีคำสั่งโดยชอบระบุให้คิน เช่น ผู้ฝากอาจจะมีการสั่งมายังผู้รับฝากให้คินทรัพย์สินแก่บุคคลใด ผู้รับฝากก็ต้องคินให้แก่บุคคลที่ระบุในคำสั่งนั้น อื่นๆ เนื่องจากความในมาตรา 665 วรรคแรกนี้ไม่ได้ระบุถึงบุคคลผู้ให้คำสั่งว่าจะต้องเป็นใคร กฎหมายบอกแต่เพียงว่าถ้าเป็นคำสั่งโดยชอบก็เป็นอันว่าใช้ได้ คือผู้รับฝากปฏิบัติตามคำสั่งได้ เพราะฉะนั้น เข้าใจว่าถ้าเป็นคำสั่งศาลให้ผู้รับฝากส่งคินทรัพย์สินที่รับฝากไว้กับผู้ใด ผู้รับฝากก็ต้องคินให้แก่บุคคลนั้นตามคำสั่งศาล

(3) คินให้กับทายาทของผู้ฝากในกรณีที่ผู้ฝากตาย ข้อนี้ถ้าดูด้วยภาษาไทยที่เขียนเพียงว่า “แต่หากผู้ฝากทรัพย์สินตาย ท่านให้คินทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาท” ก็อาจทำให้สงสัยว่าคินให้กับทายาทของใคร แต่ถ้าดูต้นฉบับคำแปลภาษาอังกฤษก็หายสงสัย เพราะฉบับคำแปลภาษาอังกฤษระบุชัดว่า ในกรณีที่ผู้ฝากตาย ให้คินทรัพย์สินที่ฝากแก่ทายาทของเขา คือคินให้ทายาทของผู้ฝาก

นาย ข. มีหน้าที่ต้องคินเงินที่รับฝากแก่ทายาทของนาย ก. โดยพลัน ทั้งนี้ตามนัยมาตรา 665 วรรคท้าย แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้นเองที่บัญญัติว่า “แต่หากผู้ฝากทรัพย์สินตาย ท่านให้คินทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาท”

แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 673 บัญญัติ “เมื่อใดผู้รับฝากจำต้องคืนเงินแต่เพียงเท่าจำนวนที่ฝาก ผู้ฝากจะเรียกถอนเงินคินก่อนถึงเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ไม่ได้ หรือผู้รับฝากจะส่งเงินคินก่อนถึงเวลานั้นก็ได้” ซึ่งอาจทำให้เห็นไปได้ว่านาย ข. ยังไม่ต้องคินเงินที่รับฝาก เพราะเหตุว่ายังไม่ถึงกำหนดตามสัญญาก็ตาม อ้างมาตรา 673 ม้ายันทายาทของนาย ก. ไม่ได้ ต้องตีความมาตรา 665 วรรคท้ายโดยเคร่งครัด (ฎีกาที่ 80/2511)

17. คำถาม นายรวยและนายสมได้นำเงินไปฝากนายคลังไว้ โดยมีข้อตกลงดังนี้

นายรวยฝากเงินจำนวน 5,000 บาท โดยมีข้อตกลงว่าจะฝากกันไว้ 6 เดือน ส่วนนายสมฝากธนบัตรใบละ 500 บาท ซึ่งมีหมายเลขธนบัตร 999999 โดยตกลงกันว่า นายสมต้องการจะเก็บไว้ให้ลูกหลานดู แต่กลัวว่าจะหายไป จึงนำมาฝากไว้กับนายคลัง และกำหนดระยะเวลาฝากกันไว้ 6 เดือน ทั้งสองกรณี เมื่อฝากไปได้ 3 เดือน นายรวยและนายสมต้องการจะทวงเงินที่ตนฝากไว้คินจากนายคลัง แต่นายคลังไม่ยอมอ้างว่ายังไม่ถึงกำหนดระยะเวลา

เวลาที่ตกลงกันไว้ ดังนี้ อยากรทราบว่านายรวยและนายสมจะเรียกเงินของตนคืนก่อนกำหนดได้หรือไม่ ยกหลักกฎหมายประกอบ

แนวคำตอบ ตามปัญหาเป็นเรื่องที่จะต้องวินิจฉัยถึงการฝากทรัพย์ และการฝากเงิน

หลักกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 672, 673, 663

ตามปัญหา กรณีนายรวยนำเงินจำนวน 5,000 บาท มาฝากไว้กับนายคลัง โดยมีข้อตกลงฝากกันไว้ 6 เดือน เป็นเรื่องของการฝากเงินซึ่งกรรมสิทธิ์ย่อมโอนไปยังผู้รับฝากคือ นายคลัง และนายคลังมีหน้าที่ต้องคืนเงินให้ผู้ฝากเป็นจำนวนเท่ากับที่ได้รับฝากไว้เท่านั้น และกฎหมายก็อนุญาตให้ผู้รับฝากนำเงินนั้นออกใช้จ่ายได้ และเงินที่ฝากนั้นแม้จะสูญหายไปโดยเหตุสุดวิสัยก็ตาม ผู้รับฝากก็ยังคงต้องรับผิดชอบให้แก่ผู้ฝากเต็มจำนวน ตามมาตรา 672 โดยเหตุนี้กฎหมายจึงบัญญัติว่า การฝากเงินที่ได้ตกลงกันกำหนดเวลาคืนไว้ ผู้ฝากจะเรียกเงินที่ฝากคืนก่อนถึงเวลาที่กำหนดไว้หาได้ไม่ ฉะนั้น เมื่อนายรวยฝากเงินไว้กับนายคลังเพียง 3 เดือน จึงเรียกเงินคืนจากนายคลังไม่ได้ ต้องรอให้ครบกำหนดเวลา 6 เดือนเสียก่อน ตามมาตรา 673

ส่วนกรณีนายสม ซึ่งฝากธนบัตรใบละ 500 บาท ซึ่งมีหมายเลขธนบัตร 999999 นั้น เป็นเรื่องของการฝากทรัพย์ธรรมดา เพราะมีข้อตกลงกับนายคลังว่าต้องการจะฝากไว้เพื่อให้ลูกหลานดู มิใช่เป็นการฝากเงิน ซึ่งการฝากทรัพย์อื่น ๆ นั้น กรรมสิทธิ์ของทรัพย์ยังคงอยู่กับผู้ฝาก ถ้าทรัพย์นั้นสูญหายไปโดยไม่ใช้ความผิดของผู้รับฝาก ความเสียหายนั้นย่อมตกเป็นพับแก่ผู้ฝาก ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์นั้น ฉะนั้น กฎหมายจึงบัญญัติว่าการฝากทรัพย์นั้นแม้จะได้กำหนดเวลาฝากกันไว้ก็ตาม ผู้ฝากจะเรียกคืนทรัพย์ในเวลาใด ๆ ก็ได้ ฉะนั้น นายสมจึงเรียกเงินคืนจากนายคลังได้ แม้จะไม่ครบกำหนดระยะเวลา 6 เดือนก็ตาม ตามมาตรา 663

18. **คำถาม** แดงได้ฝากเงินจำนวน 50,000 บาท ไว้กับดำมีกำหนดเวลา 3 เดือน โดยยินยอมให้ดำนำเงินออกไปใช้ได้ ถ้าปรากฏเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

(ก) คนร้ายเข้าปล้นบ้านดำหลังจากที่แดงส่งมอบเงินให้ดำเก็บรักษาเพียง 3 วัน และคนร้ายได้เอาเงินจำนวน 50,000 บาท พร้อมกับทรัพย์สินอื่น ๆ ของดำไปด้วย ดังนี้ ดำจะต้องคืนเงินให้กับแดงเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ตกลงกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

(ข) หลังจากที่แดงส่งมอบเงินให้ดำเก็บรักษาเพียง 3 วัน แดงถึงแก่กรรม ขวาทายาทของแดงจะมีสิทธิเรียกเงินคืนจากดำก่อนครบกำหนด 3 เดือนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ (ก) มาตรา 672 วรรค 2 บัญญัติว่า *“...แม้เงินซึ่งฝากนั้นจะได้สูญหายไปด้วยเหตุสุดวิสัยก็ตาม ผู้รับฝากก็ต้องคืนเงินเป็นจำนวนตั้งว่านั้น”*

ฉะนั้น แม้ว่าคนร้ายเข้าปล้นบ้านดำและเอาเงินที่ฝากและทรัพย์สินอื่น ๆ ของดำไปด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการสูญหายไปด้วยเหตุสุดวิสัย ดำผู้รับฝากก็ต้องคืนเงินจำนวน 50,000 บาท ให้กับแดงเมื่อครบกำหนดเวลาฝากตามที่ตกลงกัน ตามหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้น สัญญาฝากเงินนี้เป็นสัญญาฝากทรัพย์สินนอกแบบผู้รับฝากนั้นได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในเงินที่ฝาก เพราะฉะนั้น ความวินาศดังกล่าวจึงตกแก่ผู้เป็นเจ้าของคือผู้รับฝาก

(ข) มาตรา 665 วรรค 2 บัญญัติว่า *“แต่หากผู้ฝากทรัพย์สินแล้ว ท่านให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาท”*

มาตรา 673 บัญญัติว่า *“เมื่อใดผู้รับฝากจำเป็นต้องคืนเงินแต่เพียงเท่าจำนวนที่ฝากผู้ฝากจะเรียกถอนเงินคืนก่อนถึงเวลาที่ตกลงกันไว้ไม่ได้...”*

ฉะนั้น แม้ว่ามาตรา 673 จะบัญญัติให้ผู้ฝากเรียกเงินคืนก่อนกำหนดไม่ได้ก็ตาม แต่มาตรา 673 นี้อยู่ภายใต้บังคับมาตรา 665 เพราะฉะนั้น ถ้าผู้ฝากตายก่อนเวลากำหนดตามสัญญาผู้รับฝากก็ต้องคืนเงินให้แก่ทายาท (ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ 80/2511) หากจึงมีสิทธิ์เรียกเงินคืนจากดำก่อนครบกำหนด 3 เดือนได้ และแดงจะหวังเห็นยิวยังไม่คืนเงินจนกว่าจะถึงกำหนดตามที่ตกลงกับผู้ฝาก (ที่ตายไปแล้ว) โดยอาศัยมาตรา 673 ต่อไปไม่ได้

19. คำถาม ดำฝากเงินกับธนาคารของแดงซึ่งกำลังดำเนินการขอรับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง และดำก็ได้รู้ กำหนดระยะเวลาเกินไว้ 3 ปี ถ้าต่อมา 3 เดือนดำนาย เขียวซึ่งเป็นผู้รับมรดกของดำทั้งหมดจะขอเรียกเงินคืนจากแดงได้หรือไม่ และถ้าแดงมิได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ตั้งธนาคารแดงจะอ้างว่าสัญญาเป็นโมฆะและได้เอาเงินไปใช้ในการจัดตั้งธนาคารหมดแล้วจึงไม่ยอมคืนเงินให้เขียวได้หรือไม่

แนวคำตอบ เขียวซึ่งเป็นผู้รับมรดกทั้งหมดของดำชอบที่จะเรียกให้ธนาคารแดงคืนเงินที่ฝากให้แก่ตนได้ ทั้งนี้ เพราะเขียวเป็นทายาทของผู้ฝาก เมื่อผู้ฝากตาย ผู้รับฝากก็ต้องคืนเงินให้แก่ทายาท ตามมาตรา 665 วรรคท้าย

ในสัญญาฝากเงิน มาตรา 672 วรรค 2 *“ผู้รับฝากจะเอาเงินซึ่งฝากนั้นออกใช้ก็ได้แต่หากจำเป็นต้องคืนเงินให้ครบจำนวนเท่านั้น แม้ว่าเงินซึ่งฝากนั้นจะได้สูญหายไปด้วยเหตุสุดวิสัยก็ตาม ผู้รับฝากก็ต้องคืนเงินเป็นจำนวนตั้งว่านั้น”* ฉะนั้น แแดงจะอ้างว่าสัญญาเป็นโมฆะไม่ได้ เพราะดำมิได้รู้ และต้องคืนเงินให้กับเขียวซึ่งเป็นผู้รับมรดกของดำทั้งหมด

บทที่ 5

วิีเเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

วิีเเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 674 ถึงมาตรา 679 โดยวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ระหว่างเจ้าสำนักโรงแรม และคนเดินทางหรือแขกอาศัย

ความหมายของคำว่า โรงแรม เจ้าสำนักโรงแรม คนเดินทางหรือแขกอาศัย

1. **โรงแรม** จากพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 มาตรา 3 ได้ให้ความหมายว่า "โรงแรม หมายรวมถึงบรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือพักชั่วคราว" ตามความหมายนี้จึงรวมถึงสถานที่อื่น ๆ ทุกชนิด ไม่ว่าจะเรียกชื่อสถานที่นั้นว่า โฮเต็ล ที่พักคนเดินทาง โมเต็ล หรือเกสเฮ้าส์ก็ตาม ถ้าจัดเพื่อรับสินจ้างจากคนเดินทางหรือผู้หาที่พักเป็นการชั่วคราว

2. **เจ้าสำนักโรงแรม** หมายถึงบุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม ซึ่งต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการโรงแรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม คือจะต้องขอและได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนโดยถูกต้อง เจ้าสำนักโรงแรมอาจเป็นเจ้าของโรงแรมหรือไม่เป็นเจ้าของโรงแรมก็ได้ เช่น ผู้เช่าสถานที่มาจัดทำเป็นโรงแรม หรือสถานที่อื่น ๆ ทำนองเช่นว่านั้นก็มีส่วนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงแรมหรือสถานที่นั้นไม่ถือว่าเป็นเจ้าสำนักเพราะเป็นเพียงลูกจ้างหรือคนงานภายในโรงแรม เท่านั้น

3. **คนเดินทางหรือแขกอาศัย** หมายถึงบุคคลที่เข้ามาพักอาศัยในโรงแรมหรือสถานที่นั้นโดยเสียสินจ้าง คือค่าที่พักอาศัยนั้น ไม่รวมถึงเจ้าหน้าที่ลูกจ้างหรือคนงานที่อาจพักอาศัยอยู่ในโรงแรมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือทำงานให้แก่โรงแรมนั้นด้วย

หน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรม

เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินที่คนเดินทาง หรือแขกอาศัยนำหรือพามาในโรงแรม

มาตรา 674 "เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นจะต้องรับผิดชอบ ความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สิน ซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา"

มาตรา 675 “เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างไร้เหตุผล แม้ถึงความสูญหายหรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิดชอบ”

เหตุผลที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เพราะเนื่องมาจากเจ้าสำนักโรงแรมได้ประโยชน์ตอบแทนเป็นสินจ้าง คือค่าที่พักอาศัยจากคนเดินทางหรือแขกอาศัยที่มาพักนั้น ดังนั้น เจ้าสำนักโรงแรมจึงมีหน้าที่ให้การดูแลและรวมทั้งป้องกันไม่ให้ทรัพย์สินของเขาสูญหาย หรือบุบสลาย ฉะนั้นเมื่อทรัพย์สินของผู้มาพักโรงแรมสูญหายหรือบุบสลายไป เจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายนั้น เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัย แม้ว่าทรัพย์สินที่สูญหาย หรือบุบสลายไป เพราะเจ้าหน้าที่ คณงาน ลูกจ้างของสำนักโรงแรม คนที่มาพักหรืออาศัยโรงแรมนั้นก็ตาม เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลายนั้น

ขอบเขตของความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรม

1. ความรับผิดชอบอย่างไม่จำกัดจำนวน

มาตรา 675 วรรค 1 “เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างไร้เหตุผล แม้ถึงความเสียหายหรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิดชอบ”

คำพิพากษาฎีกาที่ 1142/2519 อ. ยี่มรยนต์ ป. ไป อ. นำรถไปพักในโรงแรมจำเลย และมอบกุญแจรถไว้แก่คนของจำเลย ซึ่งได้ขับรถไปถูกชนเสียหาย จำเลยต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 674, 675 ป. ฟ้องเรียกค่าเสียหายแก่รถได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1370/2526 ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมเพื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยที่สูญหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 674 และ 675 มิได้จำกัดแต่เฉพาะในทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางพาเข้าไปในห้องพักหรือพาเข้าไปในบริเวณตัวอาคารโรงแรมเท่านั้น เมื่อโจทก์มาพักโรงแรมของจำเลย และนำรถยนต์จอดไว้ที่โรงจอดรถหรือลานจอดรถในบริเวณโรงแรมโดยถือคกุญแจประตูรถไว้ ต่อมารถสูญหาย โดยถูกคนร้ายลักไป และโจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบทันที จำเลยก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ 1968/2526 เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้พามาด้วย มิใช่ต้องรับผิดชอบเฉพาะทรัพย์สินที่นำเข้าไปโรงแรมเท่านั้น โรงแรมจำเลยอยู่ริมถนน ไม่มีโรงรถ ผู้มาพักโรงแรมต้องนำรถยนต์

จอดที่ถนนหน้าโรงแรม ลีอศกญแจห้ามล้อ คลัตช์ พวงมาลัย และบอกฝ่ากรรถแก่พนักงานโรงแรมแล้ว เมื่อรถถูกคนร้ายลักไป จำเลยต้องรับผิดชอบ

2. ความรับผิดชอบอย่างจำกัดจำนวน

มาตรา 675 “ความรับผิดชอบนี้ ถ้าเกี่ยวกับเงินทอง ตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ ไซ้ร้ ท่านจำกัดไว้เพียงห้าร้อยบาท เว้นแต่จะได้ฝากของมีค่าเช่นนั้นไว้แก่เจ้าสำนัก และได้บอกราคาแห่งของนั้นชัดแจ้ง”

ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักจะจำกัดไม่เกิน 500 บาท ถ้าทรัพย์สินของคนเดินทางเป็นสิ่งของมีค่าต่าง ๆ ตามที่มาตรา 675 กำหนดไว้ และคนเดินทางได้นำติดตัวเข้ามาในโรงแรมโดยไม่ฝากแก่เจ้าสำนักและบอกราคาโดยชัดแจ้งแก่เจ้าสำนัก แต่ถ้าแขกเดินทางได้ฝากและบอกราคาอย่างแจ้งชัดแล้ว นิติสัมพันธ์ระหว่างคนเดินทางกับเจ้าสำนักย่อมเป็นสัญญาฝากทรัพย์สิน เจ้าสำนักจึงต้องใช้ความระมัดระวังในการสงวนทรัพย์สินนั้นอย่างผู้รับฝากทรัพย์สินที่มีบุบสลายไป เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบตามความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือชดใช้ราคาตามความเป็นจริงของทรัพย์สินนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 824/2519 คำว่า “ของมีค่า” ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 675 วรรค 2 นั้น หมายถึงทรัพย์สินที่มีคุณค่าอันมีลักษณะพิเศษทำนองเดียวกับเงินทอง ตราธนบัตร ตั๋วเงิน ฯลฯ แต่รถจักรยานยนต์เป็นเพียงทรัพย์สินตามธรรมดาทั่วไป จึงถือไม่ได้ว่าเป็นของมีค่าตามบทบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อโจทก์ได้ฝากรถจักรยานยนต์ไว้กับพนักงานโรงแรมของจำเลย แล้วรถจักรยานยนต์ดังกล่าวหายไป จำเลยเป็นเจ้าสำนักโรงแรมจึงต้องรับผิดชอบตามมาตรา 674, 675 วรรค 1 จะรับผิดชอบเพียง 5,000 บาท ตามมาตรา 675 วรรค 2 ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 289/2523 ของมีค่าตามความหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 675 ไม่รวมถึงปืนและกระสุนปืน ซึ่งมีใช้ของมีค่าพิเศษนอกเหนือไปจากทรัพย์สินธรรมดา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 259/2526 รถยนต์เป็นเพียงทรัพย์สินธรรมดาทั่วไป ๆ ถึงแม้ราคาจะค่อนข้างสูง แต่ก็ไม่มีลักษณะเป็นของมีค่าตามความหมายของมาตรา 675 วรรค 2 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โจทก์ไม่จำเป็นต้องฝากและบอกราคาชัดแจ้งกรณีไม่อยู่ในขอบเขตที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบเพียง 500 บาท

ข้อสังเกต

1. บุคคลซึ่งจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าสำนักโรงแรมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในการสูญหายหรือบุบสลายทรัพย์สินได้ จะต้องเป็นบุคคลซึ่งเป็นผู้เดินทางหรือแขกอาศัยที่ต้องเสียค่า

บำเหน็จสินจ้างให้แก่เจ้าสำนักเท่านั้น แต่ถ้าเป็นบุคคลที่เข้ามาพักโดยการเชิญของเจ้าสำนักโดยไม่ต้องเสียค่าบำเหน็จแต่ประการใดจะใช้สิทธิเรียกร้องไม่ได้

2. ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่พามากับแขกที่มาพักอาศัยนั้น ให้รวมถึงทรัพย์สินทุกชนิดรวมทั้งของบุตร ภริยา และบริวารที่มาพักในโรงแรมนั้นด้วย

3. ทรัพย์สินต่าง ๆ นี้อาจจะนำมาพร้อมตัวหรือส่งติดตามมาภายหลังด้วย แต่ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักทรัพย์สินเหล่านั้น จะเริ่มเมื่อทรัพย์สินนั้นเจ้าสำนักหรือลูกจ้างของเจ้าสำนักได้รับทรัพย์สินมาไว้ในครอบครองแล้ว แม้จะเป็นการส่งมอบกันที่สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือสถานีขนส่งก็ตาม ย่อมถือว่าเป็นการส่งมอบให้แก่เจ้าสำนักแล้ว

4. ถ้าทรัพย์สินที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยลืมไว้ในห้องพักเมื่อออกจากที่พักไปแล้ว เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดชอบต่อความสูญหายหรือบุบสลายของทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าเจ้าสำนักเก็บทรัพย์สินเฝ้ารักษาไว้ก็น่าจะนำบทบัญญัติแห่งการฝากทรัพย์สินมาบังคับใช้โดยอนุโลม เพราะเท่ากับเป็นการฝากขายทรัพย์สินโดยปริยาย

5. ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ผู้มาพักอาศัยนำส่งมอบ ฝากและแจ้งราคาแก่เจ้าสำนักตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 676 ย่อมนำบทบัญญัติในลักษณะฝากทรัพย์สินมาใช้บังคับได้ทันทีเมื่อแขกอาศัยลืมมันไว้ให้นำไปด้วย เพราะกรณีที่กล่าวมานี้เป็นการส่งมอบทรัพย์สินฝากไว้ โดยบริบูรณ์

ข้อยกเว้นที่เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบ

มาตรา 675 วรรค 3 *เว้นแต่เจ้าสำนักไม่คงรับผิดชอบ เพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือแต่สก เพแห่งทรัพย์สินนั้นหรือแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยผู้นั้นเอง หรือบริวารของเข่าหรือบุคคลอื่นเขาได้ก่อไว้* เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบในความสูญหาย หรือบุบสลายนี้เมื่อเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัย หากพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า

1. ความสูญหาย หรือบุบสลายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย ตามมาตรา 8
2. ความสูญหายหรือบุบสลายนั้นเกิดขึ้นโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นเอง เช่น ผู้ที่มาพักอาศัยนำผลไม้ ของสดเสี้ยวง่าย หรือเป็นของที่ระเหยได้มาใช้ในห้องพัก เมื่อทรัพย์สินนั้นเน่าเสียหายหรือสลายไปเองตามสภาพ และกาลเวลา เป็นต้น

¹ดูงานนี้ มโนทัศน์โยกซ์. เรื่องเดิม. หน้า 210.

3. ความสูญหายหรือบุบสลายนั้นเกิดขึ้นเพราะความผิดของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยนั้นเอง หรือบริวารของเขา หรือบุคคลซึ่งคนเดินทางนำเข้ามา เช่น คนเดินทางออกจากห้องพักรีสมใส่กุญแจห้อง เป็นเหตุให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์สินไป หรือนำบุคคลภายนอกเข้าหลบนอนในห้องพักและบุคคลภายนอกนั้นได้ลักทรัพย์ของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยไป

คำพิพากษาฎีกาที่ 3217/2528 โรงแรมจำเลยจัดบริการแก่ผู้มาพักโดยมีโกดังรับฝากของอยู่ 2 โกดังโดยไม่คิดค่าบริการ เมื่อผู้มาพักส่งของมาฝากหรือรับคืนก็จะลงรายการไว้ในสมุดของโรงแรม โจทก์เคยมาพักแล้วเคยส่งของมาฝากเกือบ 20 ครั้ง ครึ่งเกิดเหตุโจทก์ไปพักโรงแรมจำเลย แต่ไม่นำสินค้ำซึ่งมีราคา 100,000 บาทเศษไปฝากเก็บที่โกดัง คืนเกิดเหตุโจทก์นำรถยนต์ไปจอดไว้ในโรงแรมโดยไม่ได้แจ้งว่ามีรถยนต์และสินค้ำมาด้วย ต่อมาารถของโจทก์ถูกจี้ดและสูญหายไป เห็นว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของโจทก์ เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 674, 675

4. หากคนเดินทางหรือแขกอาศัยไม่แจ้งให้เจ้าสำนักทราบถึงการสูญหายหรือบุบสลายโดยทันที ตามมาตรา 676 “ทรัพย์สินซึ่งมิได้นำฝากบอกราคาชัดเจนนั้น เมื่อพบเห็นสูญหายหรือบุบสลายขึ้น คนเดินทางหรือแขกอาศัยต้องแจ้งความนั้นต่อเจ้าสำนักโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้นทันที มิฉะนั้นท่านว่าเจ้าสำนักยอมพ้นจากความรับผิดชอบตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 674, 675”

เหตุที่กฎหมายมีเงื่อนไขให้เป็นหน้าที่ของคนเดินทางหรือแขกอาศัยว่า เมื่อพบว่าทรัพย์สินของตนสูญหายหรือบุบสลายต้องแจ้งให้เจ้าสำนักทราบทันที ก็เพื่อป้องกันมิให้คนเดินทางหลอกลวงเจ้าสำนัก และในขณะเดียวกันเจ้าสำนักจะได้ติดตามทรัพย์สินที่สูญหายไปได้ทัน่วงที

สำหรับทรัพย์สินที่คนพักอาศัยมีหน้าที่จะต้องแจ้งเมื่อสูญหาย ได้แก่ ทรัพย์สินที่คนมาพักอาศัยมิได้ฝากให้อยู่ในความอารักขาและมีได้บอกไว้กับเจ้าสำนัก กล่าวคือ เอาไปเก็บไว้ในห้องพักหรือเก็บไว้กับตัว โดยไม่ได้มอบให้เจ้าสำนักเก็บรักษาหรือรักษาไว้ต่างหาก ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ผู้เดินทางฝากไว้กับเจ้าสำนักหากเกิดสูญหายหรือเสียหายขึ้น ผู้เดินทางก็ไม่ต้องแจ้งให้เจ้าสำนักทราบตามนี้¹

การแจ้งความนี้อาจไม่จำเป็นต้องแจ้งความต่อเจ้าสำนักโดยตรง หากแจ้งต่อผู้ทำหน้าที่แทนเจ้าสำนักก็ถือว่าเป็นการแจ้งความแล้ว

¹ ฎีกาที่ มโนพิโมกษ์, เรื่องเดิม, หน้า 209

คำพิพากษาฎีกาที่ 164/2489 ทรัพย์สินของผู้มาพักในโรงแรมหายไปในระหว่างที่พักอยู่ในโรงแรมโดยมิใช่ความผิดของผู้มาพักนั้น ผู้จัดการโรงแรมต้องรับผิดชอบ

ผู้จัดการโรงแรมไม่อยู่ ผู้มาพักจึงต้องแจ้งเรื่องทรัพย์สินหายต่อผู้แทนของผู้จัดการ ถือว่าได้แจ้งต่อเจ้าสำนักโรงแรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 676 แล้ว

5. หากเดินทางหรือแขกอาศัยตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนัก ตามมาตรา 677 “ถ้ามีคำแจ้งความปิดไว้ในโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านี้ เป็นข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนัก ไซ้ ท่านว่าความนั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่ทางคนเดินทางหรือแขกอาศัยจะ ตัดตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบว่านั้น”

คำแจ้งความที่ปิดไว้ตามห้องพักหรือในบริเวณโรงแรม เพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนักถือว่าเป็นโมฆะ เว้นแต่คนเดินทางหรือแขกอาศัยจะตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบกับเจ้าสำนักนั้นด้วยโดยชัดแจ้ง การตกลงเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือ

คำพิพากษาฎีกาที่ 259/2526 บ้ายประกาศยกเว้นความรับผิดชอบว่าทางโรงแรมจะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินใด ๆ ทั้งสิ้นนั้น เป็นเรื่องที่ทำขึ้นฝ่ายเดียว ตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 677

3. อายุความ

มาตรา 678 “ในข้อความรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อทรัพย์สินของคนเดินทาง ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยออกไปจากสถานที่นั้น”

อายุความ 6 เดือนนี้ ใช้สำหรับคนเดินทางหรือแขกอาศัยฟ้องให้เจ้าสำนักรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทน เมื่อทรัพย์สินของคนเดินทางเสียหายหรือสูญหายไป โดยอายุความ 6 เดือนเริ่มนับตั้งแต่คนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ออกไปจากสถานที่นั้นแล้ว

สิทธิของเจ้าสำนัก

เจ้าสำนักมีสิทธิเหนือทรัพย์สินของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยที่นำหรือพามาไว้ในโรงแรมนั้นดังต่อไปนี้

1. สิทธิยึดหน่วง
2. สิทธิเอาทรัพย์สินที่ยึดหน่วงไว้ออกขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้

1. สิทธิยึดหน่วง

- 1.1 เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิยึดหน่วงทรัพย์สินเพราะหนี้ชนิดใด

มาตรา 697 วรรค 1 “เจ้าสำนักขบที่จะยึดหน่วงเครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินอย่างอื่นของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยอันเอาไว้ในโรงแรมไฮเต็ลหรือสถานที่เช่นนั้น ได้อันกว่าจะได้รับใช้เงินบรรดาที่ค้างชำระแก่ตน เพื่อการพักอาศัยและการอื่น ๆ อันได้ทำให้ แก่คนเดินทางหรือแขกอาศัยตามที่เขาคั่งต้องการนั้น รวมทั้งการขดใช้เงินทั้งหลายที่ได้ออกแทนไปด้วย”

จากมาตรา 697 วรรคแรก นี้ทำให้เจ้าสำนักมีสิทธิยึดหน่วงนั้น ได้แก่หนี้เงินที่เกิดขึ้นเพราะ

1.1.1 เพื่อการพักอาศัย คือค่าห้องพัก

1.1.2 เพื่อการอื่น ๆ ที่เจ้าสำนักทำให้ตามความต้องการของคนเดินทางหรือแขกที่พักอาศัย เช่น ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าโทรศัพท์ ค่าซักกรีด ซึ่งเป็นค่าบริการที่โรงแรมจัดให้ตามความต้องการของคนเดินทาง

1.1.3 เงินที่เจ้าสำนักออกทอดรองหรือขดใช้เงินทั้งหลายที่ได้ออกแทนคนเดินทางหรือแขกอาศัยจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ออกเงินทอดรองค่าโทรศัพท์ทางไกล ค่าเช่ารถยนต์ ค่าซื้อสิ่งของให้ก่อน หรืออื่น ๆ เป็นต้น

1.2 ทรัพย์สินใดที่เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิยึดหน่วงได้ คือ

1.2.1 เครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินอย่างอื่นของคนเดินทางเท่านั้น หากเป็นเครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เจ้าสำนักยึดหน่วงไม่ได้ และ

1.2.2 เครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นคนเดินทาง หรือแขกอาศัยได้นำหรือพาเข้าไปในโรงแรม

2. สิทธิเอาทรัพย์สินที่ยึดหน่วงไว้ออกขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้

มาตรา 679 วรรค 2 “เจ้าสำนักจะเอาทรัพย์สินที่ได้ยึดหน่วงไว้เช่นว่านั้นออกขายทอดตลาดแล้วหักเอาเงินใช้จำนวนที่ค้างชำระแก่ตนรวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดนั้นจากเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นก็ได้ แต่ท่านมิให้เจ้าสำนักใช้สิทธิดังว่านั้นจนเมื่อ

(1) ทรัพย์สินนั้นตกอยู่แก่ตนเป็นเวลานานถึงหกสัปดาห์ยังมีได้รับชำระหนี้สิน และ

(2) อย่างน้อยเดือนหนึ่งก่อนวันขายทอดตลาด ตนได้ประกาศโฆษณาบอกลักษณะแห่งทรัพย์สินที่จะขายโดยย่อ กับถ้ำรู้ชื่อเจ้าของ ก็บอกด้วย”

เมื่อเจ้าสำนักใช้สิทธิยึดหน่วงแล้ว หากยังไม่ได้รับชำระหนี้ที่ค้างอยู่ เจ้าสำนักมีสิทธินำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด เพื่อนำเงินนั้นมาชำระหนี้ที่ค้างอยู่ แต่เจ้าสำนักจะนำออกขายทอดตลาดเมื่อ

2.1 ททรัพย์สินนั้นตกอยู่เป็นเวลานานถึงหกสัปดาห์ยังมีได้ชำระหนี้สินและ

2.2 อย่างน้อยเดือนหนึ่งก่อนวันขายทอดตลาด ตนได้ประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ประจำท้องถิ่นฉบับหนึ่ง แจ้งความจำนงที่จะขายทรัพย์สิน บอกลักษณะแห่งทรัพย์สินที่จะขาย โดยย่อ กับถำรู้ชื่อเจ้าของก็บอกด้วย

เมื่อขายทอดตลาดแล้วได้เงินมาไม่พอใช้หนี้ คนเดินทางหรือแขกอาศัยยังต้องรับผิดชอบ แต่ถ้าเงินเหลือเจ้าสำนักต้องปฏิบัติตามมาตรา 679 วรรค 3 คือ “เมื่อขายทอดตลาดหักใช้หนี้ดังกล่าวแล้ว มีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใดต้องคืนให้แก่เจ้าของ หรือฝากไว้ ณ สำนักงานฝากทรัพย์สินตามบัญญัติมาตรา 331 และ 333”

คำถามและแนวคำตอบวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

1. **คำถาม** นายโกเช่าตึก 10 ชั้น จากนายกิมมาทำเป็นโรงแรม นายกิมเป็นแขกอาศัยของโรงแรมดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าทรัพย์สินที่นายกิมได้พามาไว้ในโรงแรมนั้นสูญหายไป นายกิมจึงเรียกร้องให้นายกิมรับผิดชอบเพื่อความสูญหายอันเกิดแก่ทรัพย์สินของตน ดังนี้ ถ้าท่านเป็นนายกิม ท่านจะยอมรับผิดชอบหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมนั้น มีบัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา 674 ว่า “เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นจะต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา”

ประเด็นอุทธรณ์นี้อยู่ที่ว่า นายกิมเป็นเจ้าสำนักหรือไม่ ถ้านายกิมเป็นก็ต้องรับผิดชอบตาม ป.พ.พ. มาตรา 674 ดังกล่าว ถ้าไม่เป็นก็ไม่ต้องรับผิดชอบ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงต้องตีความว่า “เจ้าสำนัก” นั้นคือใคร ซึ่งก็ไม่ปรากฏว่า ป.พ.พ. ได้ให้คำจำกัดความไว้ แต่ถ้าจะอาศัยคำจำกัดความของคำว่า “เจ้าสำนัก” ซึ่งอยู่ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 มาใช้บ้าง โดยถือว่าเป็นกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 4 วรรค 3 ก็น่าจะพอฟังได้ ซึ่งมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ให้คำจำกัดความของคำว่า “เจ้าสำนัก” ไว้ว่าหมายความว่า “บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม”

เมื่อคำว่า “เจ้าสำนัก” หมายความว่าผู้ควบคุมและจัดการเท่านั้น เพราะฉะนั้นคำว่า “เจ้าสำนัก” จึงอาจไม่ใช่เจ้าของโรงแรมก็ได้ เช่น เป็นเพียงผู้เช่าสถานที่มาจัดทำเป็นโรงแรม

เพราะฉะนั้นกรณีตามอุทธรณ์จะเห็นได้ว่า นายโกต่างหากที่เป็นผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม นายโกจึงเป็นเจ้าสำนักอันควรต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย หากใช้นายกิมซึ่งเป็นแต่เพียงเจ้าของตึกเท่านั้นเองไม่ ถ้าข้าพเจ้าเป็นนายกิมก็จะต่อสู้นายกิมตามเหตุผลข้อกฎหมายดังกล่าว

2. **คำถาม** นายแดงเป็นบ้อยที่นายดำเจ้าสำนักโรงแรมแห่งหนึ่งจ้างให้มาทำงานในโรงแรมของตน ปรากฏว่าทรัพย์สินเงินทองที่นายแดงพามาไว้ในโรงแรมนั้นหายไปคิดเป็นมูลค่า 1,200 บาท นายแดงจึงขอให้นายดำชดใช้ ดังนี้ ถ้านายดำมาขอคำปรึกษาจากท่าน ท่านควรแนะนำนายดำอย่างไร

แนวคำตอบ แนะนำให้นายดำปฏิเสธความรับผิดชอบทั้งหมด ทั้งนี้เพราะจริงอยู่แม้ ป.พ.พ. มาตรา 674 จะบัญญัติให้เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดชอบ เพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา แต่ตามอุทธรณ์จะเห็นได้ว่า นายแดงเป็นเพียงคนที่อยู่ในโรงแรมเพราะนายดำเจ้าสำนักจ้างให้มาทำงาน นายแดงหาใช้คนเดินทางหรือแขกอาศัยไม่ กล่าวคือคำว่า “คนเดินทางหรือแขกอาศัย” ตาม ป.พ.พ. มาตรา 674 นี้ น่าจะหมายถึงผู้ที่มาพักอาศัยในโรงแรมหรือสถานที่เช่นเดียวกัน โดยเสียค่าพักอาศัย เมื่อนายแดงไม่ใช่คนเดินทางหรือแขกอาศัยเสียแล้ว นายดำจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อนายแดงอย่างใด กรณีไม่เข้าเกณฑ์ที่นายดำเจ้าสำนักจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าว

3. **คำถาม** นายจอห์นขับรถเก๋งเข้าไปพักในโรงแรมมีชื่อแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนายฮะเป็นผู้จัดการ โดยขณะที่นายจอห์นเข้าพักนั้น มีนายตีเป็นบ็อยบริการทั่วไป และมีนายหมัดเป็นยามเฝ้าโรงแรม ปรากฏว่าเมื่อนายจอห์นออกจากห้องพักแล้วไม่พบรถเก๋งของตนที่จอดอยู่ในบริเวณโรงแรมนั้น เช่นนี้นายจอห์นจะเรียกร้องให้ผู้ใดรับผิดชอบอย่างใดได้บ้างหรือไม่

แนวคำตอบ หลักกฎหมาย มาตรา 674 “เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนอง เช่นว่านั้น จะต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัย หากได้พามา”

มาตรา 675 วรรคแรก “เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างใด ๆ ถึงแม้ว่าความสูญหายหรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิดชอบ ความรับผิดชอบนี้ ถ้าเกี่ยวข้องกับเงินทองตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ ไซ้รู้ ท่านจำกัดไว้เพียงห้าร้อยบาท เว้นแต่จะได้ฝากของมีค่าเช่นนี้ไว้แก่เจ้าสำนักและได้บอกราคาแห่งของนั้นชัดเจน”

อุทธรณ์ นายฮะจะอ้างว่ารถเก๋งเป็นของมีค่า นายจอห์นไม่ได้ฝากและบอกราคาอย่างชัดเจน ขอรับผิดชอบไม่เกินห้าร้อยบาทไม่ได้ เพราะรถเก๋งแม้จะมีราคาสูงมากก็ตามก็ไม่ถือว่าเป็นของมีค่าตาม มาตรา 675 วรรค 2

นายฮะต้องรับผิดชอบไม่จำกัดจำนวนในฐานะที่เป็นเจ้าสำนักซึ่งจะต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา

4. คำถาม นายแดงมีบ้านอยู่ในที่ชุมชน จึงแบ่งห้องให้เช่า เรียกว่า เกสต์เฮ้าส์รับปีการท่องเที่ยว มีฝรั่งชื่อนายจอห์น มาขอพักอาศัย ตกงค่าเช่ากันวันละ 50 บาท นายจอห์นได้เข้าพักโดยมิได้แจ้งว่า ตนมีทรัพย์สินอย่างใดติดตัวมาบ้าง ครั้นพักอยู่ได้ถึงวันที่ 3 ปรากฏว่าไฟแช็คอย่างดีพิเศษของนายจอห์น ซึ่งนายจอห์นได้พามาไว้ในที่พักนั้นหายไปใน ถ้าไฟแช็คมีราคาถึง 100,000 บาท นายจอห์นจะเรียกร้องให้นายแดงรับผิดชอบได้เพียงใดหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ ในประการแรกต้องพิจารณาว่าเกสต์เฮ้าส์ ในที่นี้เป็นโรงแรมหรือไม่ข้อนี้เห็นได้ว่า น่าจะเรียกได้แล้วว่า เกสต์เฮ้าส์ เป็นโรงแรม เพราะนายแดงได้จัดให้คนเดินทาง หรือแขกอาศัยเข้าพักอาศัยเป็นการชั่วคราว โดยเสียค่าพัก

ป.พ.พ. มาตรา 675 วรรคแรกและวรรคสองบัญญัติว่า

“เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างใด ๆ แม้ถึงว่าความสูญหายหรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบนี้ ถ้าเกี่ยวกับเงินทองตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ ไซ้ร่ ท่านจำกัดไว้เพียง 5 ร้อยบาท เว้นแต่จะได้ฝากของมีค่าเช่นนั้นไว้แก่เจ้าสำนักและได้บอกราคาแห่งของมันชัดแจ้ง”

สาระสำคัญของอุทธรณ์อยู่ที่ว่า ไฟแช็คนั้นเป็น “ของมีค่าอื่น ๆ” ตามความหมายของ มาตรา 675 วรรค 2 หรือไม่

วินิจฉัยได้ดังนี้คือ เมื่อได้พิจารณาลักษณะทรัพย์สินตามที่ มาตรา 675 วรรค 2 ระบุ จะเห็นได้ว่า ล้วนแล้วแต่เป็นทรัพย์สินที่มีลักษณะพิเศษตรงที่เจ้าสำนักจะไม่อาจทราบได้เองว่า คนเดินทางหรือแขกอาศัยนำติดตัวมาด้วย และราคาเท่าใด เพราะฉะนั้นคำว่า “ของมีค่าอื่น ๆ” ก็น่าจะต้องมีลักษณะพิเศษดังที่กล่าวแล้วเช่นเดียวกัน

ตามพฤติการณ์จากอุทธรณ์จะเห็นได้ว่า เจ้าสำนักไม่อาจหยั่งทราบได้เองว่า นายจอห์นได้นำไฟแช็คราคาแพงติดพกติดตัวมาด้วย ไฟแช็คดังกล่าวจึงควรจัดอยู่ในความหมายของคำว่า “ของมีค่าอื่น ๆ ตามมาตรา 675 วรรค 2 ได้

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายจอห์นไม่ได้นำฝากบอกราคาชัดแจ้งไว้กับเจ้าสำนักแล้วของมีค่าดังกล่าวหายไปใน เจ้าสำนักจึงคงต้องรับผิดชอบเพียง 500 บาท เท่านั้น (มาตรา 675 วรรค 2 ตอนแรก) หากต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนถึง 100,000 บาทไม่ กรณีไม่เข้าข้อยกเว้นของ มาตรา 675 วรรค 2 ตอนท้ายและไม่ถือว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินทั่ว ๆ ไปตามนัย มาตรา 675 วรรคแรก

5. **คำถาม** นาย ก. คนเดินทาง ได้ขอเช่าพักอาศัยชั่วคราวในโรงแรมแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนาย ข. เป็นผู้ควบคุมและจัดการโรงแรมนั้น ระหว่างพักอาศัย นาย ค. เพื่อนของนาย ก. ได้มาพบเยี่ยมเยียน แล้วลักกระเป๋าเดินทางพร้อมเสื้อผ้าและของใช้ที่อยู่ในกระเป๋าของนาย ก. ไป เช่นนี้ นาย ก. จะเรียกร้องให้นาย ข. ชดใช้ค่าเสียหายที่ถูกนาย ค. ลักทรัพย์ดังกล่าวไปนั้นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ ป.พ.พ. มาตรา 675 วรรคท้าย บัญญัติว่า “แต่เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดชอบ เพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น หรือแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยผู้นั้นเอง หรือบริวารของเขา หรือบุคคลซึ่งเขาได้ต้อนรับ”

ตามอุทาหรณ์จะเห็นได้ว่า นาย ก. คือคนเดินทาง นาย ข. คือเจ้าสำนัก เพราะเป็นผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม ส่วนนาย ค. เพื่อนของนาย ก. ได้มาพบเยี่ยมเยียนนาย ก. นาย ค. จึงเป็นบุคคลที่คนเดินทางได้ต้อนรับ

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทรัพย์สินของนาย ก. คนเดินทางได้หายไปเพราะถูกนาย ค. เพื่อนที่ตนต้อนรับเข้ามาลักไปเช่นนี้ จึงเป็นความสูญหายที่เกิดจากความผิดของบุคคลที่คนเดินทางได้ต้อนรับ เจ้าสำนักคือนาย ข. หากต้องรับผิดชอบไม่ ตามหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้นนาย ก. จึงไม่อาจเรียกร้องให้นาย ข. ชดใช้ค่าเสียหายที่ถูกนาย ค. ลักทรัพย์ไป

6. **คำถาม** นายใหญ่ นายจ้าง ได้ไปพักยังโรงแรมมีชื่อแห่งหนึ่ง โดยพานายเล็กลูกจ้างของตนมาพักด้วย พอตกลงคืนขณะที่นายใหญ่หลับสนิท นายเล็กได้โอกาสลักเอาทรัพย์สินของนายใหญ่ที่นำมาไว้ในโรงแรมนั้นไป คิดเป็นเงินประมาณ 2,000 บาท เมื่อนายใหญ่ทราบเรื่องก็ตามหาตัวนายเล็กไม่ได้เสียแล้ว นายใหญ่จึงหันมาเอาผิดกับเจ้าของโรงแรม ขอให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินหาย 2,000 บาท ดังนี้ เจ้าของโรงแรมจะต้องรับผิดชอบเพียงใด หรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ แม้บทบัญญัติ มาตรา 674 และมาตรา 675 แห่งป.พ.พ. จะได้กำหนดให้เจ้าสำนักโรงแรมอาจต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลายของทรัพย์สินที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยได้พามาไว้ในโรงแรมก็ตาม แต่ความในวรรคท้ายของ มาตรา 675 นั้นเอง ได้วางข้อยกเว้นไว้ว่า

“แต่เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดชอบ เพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น หรือแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยผู้นั้นเอง หรือบริวารของเขา หรือบุคคลซึ่งเขาได้ต้อนรับ”

ข้อเท็จจริงตามอุทธรณ์ อาจกล่าวได้ว่า นายเล็กเป็นบริวารของนายใหญ่ ซึ่งเป็นคนเดินทางหรือแขกอาศัยในโรงแรม และการที่ทรัพย์สินของนายใหญ่สูญหาย ก็เนื่องจากความผิดของนายเล็กที่ได้ลักพาเอาไป เมื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหาย เพราะความผิดของบริวารของคนเดินทางหรือแขกอาศัยเองเช่นนี้ จึงเข้าข้อยกเว้นที่เจ้าสำนักโรงแรม คือเจ้าของโรงแรมตามอุทธรณ์นี้ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างใด ทั้งนี้ตามนัย มาตรา 675 วรรคท้ายดังกล่าว

7. **คำถาม** นายหนึ่งเป็นผู้จัดการโรงแรม ซึ่งนายสองได้เข้ามาพักอาศัยในฐานะคนเดินทาง โดยมีทรัพย์สินคือกระเป๋าเดินทางพร้อมเสื้อผ้าและเครื่องใช้ไม้สอยอื่น ๆ ติดตัวมาด้วย แล้วไฟไหม้โรงแรมอันเนื่องจากนางสามเจ้าของบ้านต้นเพลิงที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมใกล้โรงแรมนั้น ได้จุดธูปบูชาพระแล้วกลับไปจนเกิดเพลิงไหม้ลุกลามเป็นบริเวณกว้างจนถึงโรงแรมดังกล่าว ยังผลให้ทรัพย์สินของนายสองไหม้ไฟไปด้วย เช่นนี้ นายสองจะเรียกร้องให้นายหนึ่งรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายได้เพียงใดหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ นายสองเรียกร้องให้นายหนึ่งรับผิดชอบไม่ได้ เพราะนายหนึ่งแม้จะเป็นเจ้าสำนักโรงแรมที่อาจต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลายแห่งทรัพย์สิน ซึ่งนายสองคนเดินทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา ตาม ป.พ.พ. มาตรา 674 ก็ตาม

แต่โดยนัย ป.พ.พ. มาตรา 675 วรรค 3 เจ้าสำนักหาต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัยไม่

ตามอุทธรณ์ แม้เหตุไฟไหม้จะเกิดจากความประมาทของนางสาม แต่เมื่อไฟได้ลุกลามเป็นบริเวณกว้างลามมาไหม้โรงแรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของนายหนึ่งในลักษณะที่ สุดวิสัยที่นายหนึ่งจะป้องกันภัยพิบัติได้ จึงน่าจะถือได้ว่าเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายยกเว้นความรับผิดชอบของเจ้าสำนัก ตาม ป.พ.พ. มาตรา 675 วรรค 3 ดังกล่าวแล้ว

8. **คำถาม** นางสาวนิตเดินทางไปธุระที่สงขลา พร้อมกับหน้อยซึ่งเป็นคนใช้ ไปถึงกัตตรงไปพักที่โรงแรมแสนสบาย เจ้าของโรงแรมได้ยื่นประกาศระเบียบของโรงแรมให้นางสาวนิตอ่านดูก่อนลงชื่อเข้าพักแรม ประกาศนั้นมีใจความว่า ทางโรงแรมจะไม่ยอมรับผิดชอบในการสูญหาย หรือบุบสลายที่เกิดแก่ทรัพย์สินของผู้มาพักไม่ว่าในกรณีใด ๆ นางสาวนิตอ่านประกาศแล้วก็หัวเราะไม่พูดว่ากระไรคงลงชื่อเข้าพักไปตามปกติ ระหว่างที่พักอยู่นั้นหน้อยได้ลอบขโมยเอานาฬิกาการราคา 2,000 บาท ของนางสาวนิตพาหนีไป อยากทราบว่าเจ้าของโรงแรมจะต้องรับผิดชอบใช้ราคานาฬิกาของนางสาวนิตแค่ไหน หรือไม่

แนวคำตอบ เรื่องความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมนั้น กฎหมายบัญญัติไว้เป็นหมวดหนึ่งในลักษณะฝากทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยที่ได้นำมาด้วยในขณะที่เข้าพักอาศัยนั้น กฎหมายบัญญัติไว้เป็นทำนองคล้ายกับว่าได้มีการฝากไว้กับเจ้าสำนักโรงแรมด้วยแล้ว ถ้าหากทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือบุบสลายไปแม้ว่าการสูญหาย หรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออกในโรงแรมอันไม่ใช่คนของโรงแรมเลยก็ตาม เจ้าสำนักโรงแรมก็ต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้มีข้อยกเว้นอยู่บางประการ

ตามปัญหาข้อแรก นางสาวนิตมาถึงโรงแรมแสนสบายแล้ว เจ้าของโรงแรมได้เอาประกาศระเบียบของโรงแรมมายื่นให้อ่านดู ว่าโรงแรมจะไม่ยอมรับผิดชอบในการสูญหายหรือบุบสลายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของผู้มาพักไม่ว่าในกรณีใด ๆ นางสาวนิตเมื่ออ่านแล้วก็หัวเราะไม่พูดว่าอะไร ปัญหาจึงมีว่าประกาศเรื่องโรงแรมไม่ยอมรับผิดชอบเช่นนี้ จะผูกพันนางสาวนิตหรือไม่เพียงใด เรื่องนี้มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า คำแจ้งความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมที่มีแจ้งไว้เช่นนั้นย่อมเป็นโมฆะ เว้นเสียแต่ว่าคนเดินทางหรือแขกอาศัยจะได้ตกลงด้วยโดยชัดแจ้ง ฉะนั้นปัญหาข้อนี้ในเบื้องต้นจะเห็นได้ว่าประกาศนั้นย่อมเป็นโมฆะไปโดยผลของกฎหมาย ทั้งนี้ เว้นแต่คนเดินทางหรือแขกอาศัยจะยอมตกลงด้วย และการตกลงนั้นจะต้องกระทำโดยชัดแจ้ง จะถือเอาโดยปริยายไม่ได้ กรณีของนางสาวนิตนี้จะเห็นได้ว่านางสาวนิตไม่ได้ตกลงอะไรด้วยโดยชัดแจ้งเลย การที่นางสาวนิตนั่งไม่ทักท้วงด้วยได้แต่หัวเราะนั้น จะถือว่ามี การตกลงด้วยโดยชัดแจ้งหาได้ไม่ ฉะนั้นประกาศของโรงแรมแสนสบายจึงเป็นโมฆะโดยตลอด ไม่มีผลบังคับต่อนางสาวนิตเลย ถ้าข้อเท็จจริงมีอยู่เพียงเท่านี้ เจ้าของโรงแรมแสนสบาย ก็จะต้องรับผิดชอบในการที่นาฬิกาของนางสาวนิตถูกลักไป แต่ข้อเท็จจริงในปัญหายังมีต่อไปว่าหน้อยผู้ลักนาฬิกาของนางสาวนิตถูกลักไป เป็นคนใช้ของนางสาวนิตเองที่มาพักอยู่ด้วยกัน หน้อยจึงถือว่าเป็นบริวารของนางสาวนิตกฎหมายในเรื่องที่ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมยังมีบัญญัติไว้เป็นข้อยกเว้นอยู่ว่า เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่บริวารของคนเดินทางหรือแขกอาศัย กรณีนี้หน้อยเป็นบริวารของนางสาวนิตเองเป็นผู้ลักนาฬิกาของนางสาวนิตไป ฉะนั้นเจ้าของโรงแรมแสนสบายจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่านาฬิกาให้แก่นางสาวนิตเลย